

Slovo k povzbuzení na neděli 19. února 2023, na 7. neděli v liturgickém mezidobí – A
Biblická čtení: Lv 19,1-2.17-18; Ž 103; 1Kor 3,16-23; Mt 5,38-48

Milé sestry, milí bratři,

začneme dnes **čtením druhým**. «Nevíte, že jste Božím chrámem a že ve vás bydlí Boží Duch? Kdo by ničil Boží chrám, toho zničí Bůh. Neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy!» jsou jeho úvodní slova.

Chrámem Božím svatý Pavel – v kontextu Prvního listu Korintským – patrně myslí nejprve celou **křesťanskou obec**. Vždyť v úvodních kapitolách vícekrát se zármutkem hovoří o bolestném **rozdělení** v korintské církevní obci, o rozdělení do různých **antagonistických** skupin hlásících se k tomu či onomu kazateli. Ostatně i v dnešním úryvku Pavel napomíná, aby se nikdo nechlubil lidmi s odůvodněním, že všichni hlasatelé – Pavel, Apollos i Petr – evangelia patří všem, neboť všichni patří Kristu, který je v Bohu.

Chrámem je tedy společenství **církve**, už v Novém Zákoně proto příznačně nazvané «shromáždění Pánovo» (*ekklésia kyraiké*), neboť Pán Ježíš v ní přebývá. **Rozbíjení jednoty** církevního společenství, zejména z důvodů prosazování sebe či z pouhých sympatií k tomu či onomu proudu, je **ničením**, před kterým Pavel varuje, zejména pokud jde o první adresáty listu.

To je jistě **legitimní** interpretace a také vždy více nebo méně **aktuální**, zvláště když apoštolova varovná slova nevztáhneme jen na církve a její komunity, ale nějak **i na všechna ostatní lidská společenství**. Ani ta přeci **není dobré** bezdůvodně a jen z nějakých osobních důvodů ničit a rozkládat, zvláště pokud jsou nějak dobrá a lidé se v nich cítí dobře.

Pod **chrámem Božím** můžeme ale číst i **každého člověka**, jeho lidství, jeho tělo. Že **celý člověk** i ve své tělesnosti je chrámem Božím, je také velké novozákonné téma. Chrámem bylo nazváno samotným Kristem nejprve jeho vlastní **lidství**, jeho vlastní tělo. A tím pádem i **lidství každého člověka**. Zdůrazníme-li dvojsložkovost člověka, pak především jeho **tělo** nesoucí duši z lidství Bohu nejpodobnější, duši, v níž je dech Božího života, jež je dechem Hospodinovým a tělo jeho chrámem.

Oba výklady chrámu Božího – komunitní i individuální – se tak nejen nevyklučují ale navzájem doplňují.

Slova «Nevíte, že jste Božím chrámem a že ve vás bydlí Boží Duch? Kdo by ničil Boží chrám, toho zničí Bůh. Neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy!» nejsou tedy jen nějaké rétorické *talion* (vyřčení trestu s představou, že zlo se – jako jakýsi bumerang – vrací tomu, kdo je spáchal), nýbrž vycházejí ze základního křesťanského přesvědčení, proč **není možné** společenství lidí ani žádného jednotlivého člověka **ničit**: Protože **každý člověk je Božím chrámem** už proto, že je **člověkem**. Od okamžiku vtělení Božího Syna Bůh nově **prebývá** v každém člověku. Lidství každého člověka je tajemně zahrnuto do **lidství Božího Syna**. «On, Boží Syn, totiž svým vtělením se určitým způsobem spojil s každým člověkem» čteme v koncilní pastorální konstituci o církvi v dnešním světě *Gaudium et Spes*.

Proto **žádného** člověka nejenže nesmíme ničit, **nenávidět**, ale **každého** člověka máme pomoci budovat, **milovat**, pomáhat mu k jeho životu, k jeho štěstí, potažmo k Boží lásce. A stejně tak nikdo by neměl ničit nás.

Tím se dostáváme k ústřednímu tématu zbývajících biblických úryvků a celé dnešní bohoslužby slova, **k lásce ke všem lidem**, která má dokonce vyústit **v lásku k nepřítelům**, a to podle dokonalosti lásky Boží: «Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují... Buďte dokonalí jako je dokonalý váš nebeský Otec». **I nepřátele** jsou totiž **Božím chrámem**, chrámem Ducha svatého, chrámem, v němž na zemi přebývá Boží Syn.

Přičemž **nepřátelé** nejsou jen ti, kteří nám nebo druhým lidem činí zlo, ti, kteří se **stali našimi nepřáteli** ze své vůle, svými nepřátelskými postoji a skutky. Ale pod milování hodnými **nepřáteli** musíme vnímat i ti, které jsme si nepřátele označili **sami**, vůči kterým

třeba jen my cítíme **animozitu**. Takový širší je totiž význam řeckého *echthros*, označující nejen nepřátelského člověka, nenávidícího, ale i toho, kdo je nenáviděn.

Všechny ty – jakož i všechny ostatní – máme podle evangelia **milovat**. Co takové milování však znamená **konkrétně**, je samozřejmě nesmírně těžké říci, nechceme-li se spokojit jen s pravdivým ale přeci jen poněkud frázovitým závěrem: Přát a činit jim **dobro, neodmítnout** je, když se dostanou do úzkých, **odpustit** nepřátelům jejich provinění, nejednat dle **animozit, nemstít** se.

Přičemž je jasné, že **láska k nepřátelům neznamená** nutně lásku emotivní, přátelskou, takovou, která utváří mezilidské blízké vztahy; té vůči některým bratřím a sestrám opravdu asi schopni nejsme (a v některých případech možná ani nemůžeme být).

Co láska k nepřátelům ve svých **vrcholných a dokonalých** konkrétních **podobách** může znamenat, nám v Horkém kázání ovšem říká **sám Pán Ježíš**, aspoň jak to zaznamenal evangelista Matouš: «Neodporujte zlému... Nastav mu i druhou tvář... Nech i plášť... Jdi s ním i dvě míle... Tomu, kdo tě prosí, dej... Od toho, kdo si chce od tebe půjčit, se neodvracej...». To je jistě **ideál**, krásný ideál. V mnohém však pro nás asi **nedostižný** a ve složitosti světa a životních situací možná ani **nedosažitelný**. Někdy přeci, zdá se, musíme odporovat zlu, byť ne, pokud možno, jiným zlem. Možná ani nemůžeme vždy nastavit druhou tvář, dát i plášť, všude chodit anebo vždycky všem půjčit, když už toho schopni nejsme, když by to možná ani nebylo správné, když už třeba nemáme nic.

Ale pořád jsou to slova Písma svatého, a proto **ideál**, ke kterému bychom měli **tíhnout**, po kterém bychom měli **toužit**. Ideál, na jehož formulaci bychom si měli **vzpomenout**, kdykoli se do podobných situací dostaneme, a zkusili jej uvést **v čin**, je-li to v dané situaci možné, s Boží pomocí. Vždyť zejména **pro kritické** a krizové situace života je dobré mít **ideály** jako nejvyšší normu dobra, protože jen s jejich pomocí můžeme snadněji a správněji rozlišit, co činit, jak a zda je můžeme naplnit. Ideály nás však vždy táhnou **k Bohu a dobru**, mají sílu činit laskavějšími a milosrdnějšími.

Milé sestry, milí bratři, nechme si tedy dnešním Božím slovem připomenout **víru** (a zde jde o víru), že **žádný člověk** – ani zlý, zkažený, vinný či zcela nesympatický a neschopný – (že žádný člověk) **nemůže nebýt Božím chrámem**, dokud je člověkem. Je proto vždycky hoden naší **úcty a lásky**. Pamatujme, že **láska k nepřátelům** ve všech jejich podobách a odstínech je **vrcholem** a prubířským kamenem skutečnosti, křesťanskosti **naší lásky k lidem**.

A chceme-li snad ještě k něčemu aspoň formálně **přirovnat** lásku k nepřátelům, pak je to možná **ideální láska rodičovská**. Samozřejmě **ne** ve smyslu, že dítě je pro rodiče něco jako nepřítel; dítě je jejich světlem, radostí a plodem lásky jejich života. **Ale** ve smyslu, že rodič dítě **vždycky miluje**, přeje mu dobro, má s ním soucit, přijímá ho, odpouští mu a vždycky mu pomůže, a to i navzdory všemu zlému, co dítě učiní.

Ostatně možná i proto Bohu říkáme **Otec**. «Vy však buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec» jsme dnes také slyšeli. **Ideály**, je-li důvodem jejich naplnění **láska**, jsou formami Boží tajemné přítomnosti, formami **dokonalosti**, snaha o ně je cestou k ní.

Zkusme tedy v sobě vzbudit **touhu po lásce ke všem lidem**, i ke všem možným nepřátelům. **Vzbuďme** v sobě tuto touhu zvláště v dnešní těžké době a hlavně v konkrétních situacích, až zase nějakého nepřítele potkáme. Vzpomeňme, že láskou bezpodmínečnou a vždy soucitnou **i nás miluje Bůh**: «On odpouští všechny tvé viny, on léčí všechny tvé neduhy, on vykupuje tvůj život ze záhuby, on tě věncí láskou a slitováním. Hospodin je milosrdný a milostivý, shovívavý a nadmíru dobrotivý. Nejedná s námi podle našich nepravostí, ani podle našich vin nám neodplácí» vyzpíval dnešní žalm.